

NEWSLETTER

mai – august 2007

Sumar:

- ✚ **Noutati: S-a adoptat Ordinul privind interzicerea segregarii scolare a copiilor romi Standardul ocupational pentru mediere sanitara**
- ✚ **Cazuri de incalcare a drepturilor omului:**
  - **Atingerea demnitatii umane:**
CRISS vs. Traian Basescu;
CRISS vs. Calin Popescu Tariceanu;
CRISS vs. Vasile Dancu si alti politicieni.
  - **Segregare scolară**
Scoala nr.393, comuna Atid, judetul Harghita;
Scoala nr.3, Roman, judetul Neamt;
Scoala nr.4, Reghin, judetul Mures;
Scoala nr.1, Bailesti, judetul Dolj;
Gradinita comuna Sandominic, judetul Harghita.
  - **Documentare posibil caz de conflict interetnic**
Localitatea Apata, judetul Brasov
- ✚ **Eveniment: Testeaza-ti sanatatea civica! Rasismometrul la Bucuresti si la Craiova**
- ✚ **Modificari la legea invatamantului preuniversitar**
- ✚ **Accesul la educatie**
Campanie de informare privind masurile afirmative din educatie pentru copiii romi
Gradinite de vara
Tabere interculturale
1 iunie
- ✚ **Accesul la sanatate**
Masa rotunda “*Invitatie la dialog – Provocare la inovatie in domeniul sanatatii romilor*”
Cursuri de formare continua a mediatorilor sanitari
Intalnirea Comisiei Ministeriale pentru Romi din cadrul Ministerului Sanatatii Publice
- ✚ **Drepturile omului si mass-media**
- ✚ **Dreptul la libera exprimare sau dreptul la nediscriminare?**
- ✚ **Stiri pe scurt**
  - **Cursuri de formare pentru magistrati**
  - **Campanie antidiscriminare: videoclip, spot TV, print, materiale promotionale**
  - **Side event “Cyber hate in Romania”**
  - **Side event “Evacuari fortate ale romilor din regiunea OSCE”**
- ✚ **Publicatii**
Serviciile de sanatate si romii. Evaluarea sistemului de mediere sanitara
Dreptul la nediscriminare
Noi suntem romani. Si ei?

Noutati:

S-a adoptat Ordinul privind interzicerea segregarii scolare a copiilor romi

Asa cum precizam in buletinul informativ anterior, un memorandum de cooperare privind asigurarea accesului copiilor si tinerilor romi din Romania la un invatamant de calitate prin desegregarea scolara si promovarea educatiei pentru identitate a fost semnat in februarie 2007, de catre Ministerul Educatiei si Cercetarii, Agentia Nationala pentru Romi, Consiliul National pentru Combaterea Discriminarii, OSCE/ODIHR, impreuna cu grupul de lucru al organizatiilor neguvernamentale, Centrul Romilor „Amare Rromentza”, Institutul Intercultural Timisoara, Romani CRISS, Salvati Copiii, Centrul Regional PER, Ovidiu Rom si reprezentat prin Centrul Romilor „Amare Rromentza”, Salvati Copiii, Romani CRISS.

Activitatile din cadrul Memorandumului au inceput prin initierea elaborarii ordinului si a unei metodologii privind desegregarea in educatie. Romani CRISS doreste sa multumeasca urmatoarelor persoane: Jack Greenberg, Victoria Mohacsi, Rumijan Rusinov, Judit Szira, Gabor Doroczi, Andrzej Mirga, Dan Doghi, Gabriela Pasztor, Gheorghe Sarau, Liliana Preoteasa, Geta Costescu, Delia Grigore, Mihai Neacsu, Costel Bercus pentru sprijinul acordat si pentru comentariile pe textul ordinului draft si al metodologiei corespondente. De asemenea, pentru contributiile lor, le multumim domnilor Mihai Surdu si Dezideriu Gergely.

Urmare a acestui proces de consultare, Ministerul Educatiei, Cercetarii si Tineretului a adoptat Ordinul nr.1540/19.07.2007, privind interzicerea segregarii scolare a copiilor romi si aprobarea Metodologiei pentru prevenirea si eliminarea segregarii scolare a copiilor romi. Ordinul are ca obiectiv prevenirea, interzicerea si eliminarea segregarii, vazuta ca forma grava de discriminare, cu consecinte negative asupra accesului egal al copiilor la o educatie de calitate. Un aspect important al documentului este prevederea de sanctiuni pentru cei care nu respecta prevederile Ordinului si ale Metodologiei.

Impreuna cu acest ordin, Ministerul Educatiei, Cercetarii si Tineretului a adoptat si Ordinul nr. 1539/19.07.07 privind normele de incadrare si de activitate ale mediatorului scolar si Ordinul nr. 1529/18.07.08 privind dezvoltarea problematicii diversitatii in curriculumul national.

Standardul ocupational al mediatorului sanitar

In luna iunie anul acesta, dupa o perioada de consultare, Romani CRISS a inceput procesul de redactare si autorizare a standardului ocupational pentru mediere sanitara. Pana acum, meseria de mediator sanitar a fost trecuta numai in Clasificarea Ocupatiilor din Romania.

In data de 27 iunie, la Busteni, experta care asista Romani CRISS de-a lungul procesului a avut o intalnire cu un numar de 30 mediatore sanitare active, din trei judete, in timpul careia s-a discutat despre competentele, activitatile si relatiile de lucru ale mediatoarelor sanitare.

Procesul a continuat cu redactarea standardului ocupational si dezbaterile acestuia intre colegii care au lucrat in domeniul medierii sanitare. Actualmente, acesta se afla in faza finala de redactare si urmeaza a fi supus spre dezbaterile si aprobarea Comisiei Nationale de Validare a Standardelor Ocupationale.

Cazuri de incalcare a drepturilor omului Atingerea demnitatii umane

CRISS vs. Traian Basescu

In dupa-amiaza zilei de 19 mai 2007, dl Traian Basescu, Presedintele Romaniei, s-a adresat jurnalistei Andreea Pana astfel: "Mai, pasarica, tu nu ai treaba azi?", comentand apoi cu sotia, dna Maria Basescu, in privat "Cat era de agresiva tiganca asta imputita"¹.

Ulterior, Purtatorul de cuvnt al presedintelui remite un comunicat de presa prin care se informeaza ca dl Basescu regreta ca "o expresie nepotrivita [...] a devenit publica". Nu sunt prezentate scuze publice fata de femeile din Romania, nici fata de comunitatea de romi, precizandu-se ca folosirea termenului de "tiganca" a fost o formula "utilizata sub imperiul unei stari de maxima presiune politica si mediatica".

In data de 21.05.2007, Romani CRISS a inaintat o sesizare Consiliului National pentru Combaterea Discriminarii (CNCD) cu privire la comportamentul d-lui Traian Basescu prin care se viza atingerea demnitatii si crearea unei atmosfere degradante, umilitoare si ofensatoare impotriva femeilor si persoanelor apartinand comunitatii romilor din Romania.

Romani CRISS a sustinut, in principal, urmatoarele:

- Prin utilizarea formularii "Mai pasarica, n-ai si tu treaba azi?" domnul Traian Basescu adopta un comportament sexist, intrucat acesta se adreseaza jurnalistei, in public, in conditiile unor raporturi profesionale, utilizand un termen jignitor si degradant. In plus, termenul "pasarica" are si o conotatie sexuala, contribuind astfel la agravarea caracterului ilegal al comportamentului d-lui Basescu.
- Presedintele Romaniei s-a manifestat profund rasist, aratand "Cat era de agresiva tiganca asta imputita!". In exprimarea sa, Domnul Basescu nu numai ca se pronunta cu privire la apartenenta etnica a jurnalistei, dar ii atribuie acesteia epetete cu conotatii vadit peiorative, respectiv "agresiva" si "imputita", agravand astfel caracterul discriminatoriu al comportamentului sau. Percepta sau reala, apartenenta etnica a jurnalistei constituie pentru Presedinte un motiv de insulta, ofensa si agresiune verbala.
- Presedintele Romaniei utilizeaza un limbaj dur, deopotrivă sexist si rasist, motiv pentru care se impune retinerea circumstantei agravante.
- Comunicatul de presa al purtatorului de cuvnt al Presedintelui Romaniei nu constituie scuze publice si nu contribuie la acoperirea prejudiciului creat, ci dimpotriva, agraveaza faptele de discriminare savarsite de dl. Basescu. In plus, se releva o certa lipsa de vointa de a recunoaste ilegalitatea faptei savarsite si de a depune diligente in scopul acoperirii prejudiciului cauzat.

De maxima gravitate este savarsirea faptelor de domnul Basescu, fiind persoana ce are calitatea de Presedinte al Romaniei si care, prin comportamentul sau, nu doar incalca legea, ci da un semnal de toleranta ridicata fata de savarsirea faptelor de discriminare.

Prin hotararea nr. 92 din 23.05.2007, Consiliul National pentru Combaterea Discriminarii a decis:

- a) Cu sase voturi pentru si doua impotriva, fapta reclamata de discriminare pe criteriu de sex nu este de natura sa atraga raspunderea contraventionala potrivit O.G. 137/2000, republicata;
- b) Cu unanimitate de voturi, fapta reclamata de discriminare pe criteriu de etnie s-a incadrat ca fiind discriminare in sensul art. 2 alin. 1 si alin. 4 din O.G. 137/2000, republicata;
- c) Cu sase voturi pentru si doua impotriva, sanctionarea cu avertisment a domnului Traian Basescu.

Romani CRISS a contestat Decizia Colegiului Director al CNCD, atacand decizia privind criteriul de gen, atat la CNCD, cat si la Curtea de Apel. CNCD a respins contestatia, dosarul fiind in prezent pe rol la Curtea de Apel.

---

¹ Inregistrarea video si articolele de presa sunt disponibile la adresa de internet http://www.antena3.ro/Basescu-despre-o-jurnalista--tiganca-imputita_act_32833_ext.html, accesat la 21 mai 2007.

CRISS vs. Calin Popescu Tariceanu

In data de 30 mai 2007, in timp ce se afla la reuniunea Delegatiei Permanente a Partidului National Liberal in localitatea Brasov, domnul Calin Popescu Tariceanu, Prim-ministrul Romaniei si, totodata, presedinte al Partidului National Liberal a facut unele afirmatii referitoare la cetatenii romani de etnie roma aflati in capitala Italiei. In urma acestor afirmatii, Romani CRISS a depus plangere la Consiliul National pentru Combaterea Discriminarii privind incalcarea de catre dl Tariceanu a art.2, alin 4 si art. 15 din Ordonanta de Guvern 137/2000, republicata.

In fapt, dl Premier a declarat: *“Este vorba despre numarul de romani, de cetateni romani, atentie, de cetateni romani de etnie roma care constituie un grup de multe ori cu caracteristici infractionale deosebit de periculoase care se inmulteste la Roma”*. Afirmatia d-lui Tariceanu reliefeaza un discurs rasist, avand in vedere faptul ca domnia prezinta romii ca fiind un grup care are, de multe ori, caracterisitici infractionale *“deosebit de periculoase”*. Asadar, se face o conexiune certa intre factorul etnic si infrationalitate, subliniindu-se si faptul ca, in cazul infractionalitatii romilor, exista un grad de pericolozitate deosebit.

Deosebit de grava este asocierea pe care premierul o face intre mafie si grupuri de romi. Astfel, in contextul preocuparii autoritatilor romane si italiene fata de fenomenul infractionalitatii comunitatii rome, premierul explicita *“pentru ca vreau sa intelegeti foarte bine, daca Italia s-a facut remarcata in anii 20 din cauza Mafiei, nu vreau ca Romania sa-si afecteze, sa-si strice imaginea din cauza acestor grupuri care comit toate infractiunile posibile incepand de la talharii, prostitutie, trafic de droguri, pedofilie si se poate continua”*.

In incercarea laudabila de a proteja imaginea Romaniei in strainatate, premierul prezinta o stare de infractionalitate circumscrisa pe criterii etnice si arata ca aceste grupuri de cetateni romani de etnie roma (cum i-a descris in mod expres) savarsesc toate infractiunile posibile, de unde rezulta faptul ca domnia sa face o afirmatie cu privire la apartenenta etnica a acestora, dar nu arata in mod expres cum a fost stabilit faptul ca persoanele in cauza apartin unei etnii sau alteia, si arata ca aceste grupuri de persoane rome savarsesc diferite infractiuni, inasa nu arata cum a fost stabilita savarsirea infractiunilor prezentate, si nici daca exista documente, in speta hotarari judecatoresti, prin care sa se stabileasca savarsirea faptelor si apartenenta etnica a persoanelor in cauza. Lucru si mai grav, domnia sa nu diferentiaza, vorbind despre comunitatile de romi din Italia, in general.

Explicitand originile infractionalitatii la romi, premierul roman arata ca *“din cauza fenomenelor legate de slaba capacitate de insertie sociala a romilor, apar aceste fenomene care sunt preocupante si pentru autoritatile italiene, dar nu numai, pentru toate tarile din Europa si trebuie sa gandim un set de masuri speciale”*. In mod consecvent, premierul reitereaza conexiunile dintre apartenenta etnica si infractionalitate, pornind chiar de la cauzele infractionalitatii, aratand ca acestea au la origine motivatii sociale, in speta situatia sociala precara a romilor si, implicit, esecul politicilor de insertie sociala derulate pana in prezent.

Inercand sa justifice comportamentul sau discriminatoriu, Dl. Tariceanu afirma *“Eu nu vreau ca din cauza unui grup de oameni toti romanii care muncesc in Italia sa sufere.... Nu vreau ca imaginea sa fie proiectata asupra intregii comunitati romanesti din Italia”*. Modul in care Premierul prezinta situatia, anume ca *eventualele reactii ostile ar fi cauzate de un comportant ilegal al unor persoane de etnie roma, denota faptul ca, in opinia domniei sale, romii sunt singurii, sau macar principalii vinovati pentru o atare stare de lucru.*

In plus, fapta de discriminare savarsita de domnul Tariceanu a avut un caracter agravat deoarece acesta a facut afirmatiile in cauza in calitate de premier. *O asemenea reactie din partea unui inalt oficial al statului roman aduce un prejudiciu clar minoritatii rome, atat in plan intern, cat si in plan international, si este de natura sa duca la recrudescenta manifestarilor rasiste si intolerante fata de romi.* In acest sens, reactiile unor cititori ai articolelor privind acest subiect sunt elocvente in ceea ce priveste intarirea stereotipurilor negative la adresa romilor prin mesajul rasist transmis de premier.

Prin decizia nr. 180 din 17.07.2007, CNCD a decis ca faptele sesizate nu constituie discriminare. Decizia respectiva a fost atacata de catre Romani CRISS, prin depunerea unei contestatii la CNCD si la Curtea de Apel Bucuresti.

Alti reprezentanti de marca ai partidelor politice aflate la guvernare sau in opozitie (partide care nu sunt extremiste) au demonstrat ca rasismul este o doctrina universala in politica romaneasca si ca functia ocupata nu reprezinta un impediment, ci, mai degraba, un catalizator, in exprimarea publica a mesajelor discriminatorii fata de persoanele de etnie roma din Romania.

Concret, in dupa-amiaza zilei de 18 iunie 2007, domnul Vasile Dancu – Vicepresedinte al Partidului Social Democrat – a declarat ca social-democratii clujeni *“asteapta sa se faca o distinctie intre tiganie si social-democratie, atat”*. Declaratia a fost realizata inaintea sedintei Biroului Permanent National, unde se astepta transarea conflictului aparut intre filialele din Bucuresti si Cluj ale partidului.

Tot in data de 18 iunie 2007, un parlamentar, membru al Partidului Democrat, a afirmat ca *„Am vrut sa evitam tigania cu semnaturile care s-a creat la motiunea de cenzura”*, intr-un interviu pentru ziarul Cotidianul. In ambele cazuri, Romani CRISS a depus sesizari la Consiliul National pentru Combaterea Discriminarii.

Cazuri de segregare scolara

Caz Scoala nr. 393, comuna Atid, jud. Harghita

In luna martie a anului 2007, Romani CRISS a efectuat o vizita de documentare la Scoala Generala cu clasele I-VIII, Josika Miklos, din situatia in comuna Atid, nr. 393, judetul Harghita. In urma documentarii cazului, s-a identificat o situatie de segregare a elevilor de etnie roma fata de ceilalti elevi, la clasa a II-a. Romani CRISS a depus o plangere catre Consiliul National pentru Combaterea Discriminarii, privind separarea elevilor de etnie roma in anul II de studiu.

Caz Scoala nr. 3, Roman, jud. Neamt

Romani CRISS s-a deplasat la Inspectoratul Scolar Neamt, in vederea documentarii unui caz de segregare a elevilor romi din clasele a II-a, a III-a si a IV-a, in Scoala nr. 3 din Roman. In acest scop, Romani CRISS a purtat discutii atat cu inspectorul scolara pentru romi, cu reprezentanti ai scolii, cat si cu membrii comunitatii.

Din aceste discutii a reiesit faptul ca, in anul scolar 2003-2004, ISJ Neamt a format o clasa in care invatau numai copii de etnie roma, sub coordonarea Scolii Speciale. Continuandu-se formarea acestor clase, s-a ajuns ca, in anul 2005-2006, un numar total de 75 de copii sa invete in astfel de clase.

Romani CRISS a transmis catre Consiliul National pentru Combaterea Discriminarii o sesizare privind separarea elevilor de etnie roma din clasele a II-a, a III-a si a IV-a fata de majoritari.

Caz Scoala nr. 4, Reghin, jud. Mures

In scoala nr. 4 din Reghin, judetul Mures, situata in cartierul Apalina, invata 270 elevi, dintre care 220 sunt de etnie roma. Desi scoala a beneficiat de sustinere financiara in cadrul proiectului PHARE *„Accesul la educatie pentru grupurile dezavantajate, cu focalizare pe romi”*, procesul de *„desegregare”* s-a limitat la reunirea elevilor (majoritar romi) din scoala cu clasele I-IV cu cei (tot majoritar romi) din Scoala cu clasele V-VIII. Astfel a rezultat o scoala segregata, pentru ca nu a avut loc inscrierea unui numar semnificativ de elevi neromi. Romani CRISS a documentat cazul si a contractat un avocat pentru inaintarea unei actiuni in cazul de segregare in educatie existent.

Caz Scoala nr.1, Bailesti, judetul Dolj

Monitorul local de drepturile omului, Alin Banu, a realizat o documentare de caz in ceea ce priveste o situatie de segregare in educatie, in cadrul Scolii Generale cu clasele I-VIII nr. 1 din Municipiul Bailesti, judetul Dolj. Romani CRISS a efectuat, de asemenea, in perioada 22-24 februarie o deplasare, pentru a documenta cazul. Astfel, s-a constatat separarea elevilor de etnie roma de elevii majoritari la clasele a III-a, a IV-a, a V-a si a VIII-a. Elevii de etnie roma au o situatie deficitara in ceea ce priveste prezenta la cursuri, neexistand un mediator scolara care sa socializeze cu familiile spre a obtine diminuarea absenteismului si a abandonului scolara. Romani CRISS lucreaza, in prezent, la un plan de desegregare, pentru ca Scoala Nr. 1 Bailesti sa inceapa implementarea acestuia odata cu inceperea anului scolar 2007-2008.

Caz gradinita din Sandominic, jud. Harghita

In comuna Sandominic din judetul Harghita, a fost semnalata existenta unei gradinite pentru romi, in care prescolarii romi erau separati de majoritari maghiari. Romani CRISS a documentat cazul si a constatat ca a existat o presiune permanenta din partea directorului scolii din comuna de a se desfiinta aceasta gradinita, pentru ca prescolarii romi sa mearga la gradinita alaturi de cei maghiari, insa directorul a intampinat refuzul parintilor copiilor maghiari de a mixa grupele de prescolari.

Posibil caz de conflict interetnic -Apata, judetul Brasov

In data de 22 august 2007, o echipa a Romani CRISS, insotita de monitorul local de drepturile omului din Brasov, Dan Raea, s-a deplasat intr-o vizita de monitorizare in localitatea Apata, in urma conflictului petrecut in localitate, intre romi si maghiari, cu o seara in urma (21 august 2007).

Pe parcursul documentarii au fost purtate discutii cu liderul romilor, care este si consilier local in cadrul Primariei Apata, cu primarul comunei, cu seful Inspectoratului de Jandarmi Judetean Brasov, cu reprezentanti ai comunitatii de romi, precum si cu persoane apartinand comunitatii maghiare.

Vizita de documentare a reliefat aspecte neprezentate de mass-media, precum:

Potrivit primarului localitatii si liderului romilor, pe parcursul anilor s-au acumulat mai multe tensiuni intre maghiarii si romii din localitate, legate de furturile comise de cateva persoane apartinand etniei romilor (procese agricole, furaje, etc). Reclamatii impotriva acestor infractiuni au fost depuse inclusiv de membrii comunitatii de romi. Politia nu a luat, insa, nicio masura.

Persoanele de etnie maghiara, cu care Romani CRISS a stat de vorba pe marginea incidentului din data de 21 august 2007, precizeaza ca, in Apata, exista unele familii de romi, provenite din alte localitati, care savarsesc infractiunile de furt; relatia dintre maghiari si familiile de romi nascute in localitate este una buna, neexistand probleme pana in prezent.

Potrivit primarului comunei, in cadrul sedintelor Consiliului local, doi dintre consilierii maghiari au semnalat problemele intampinate din partea romilor si au propus incendiarea locuintelor acestora.

Potrivit sefului Inspectoratului de Jandarmi Judetean Brasov, dl. Eugen Pop, pe parcursul derularii incidentului nu au existat lupte corp la corp intre romi si maghiari, iar trupele de jandarmi nu au avut o interventie in forta, ci una prin dialog.

Toate aceste informatii, plus date despre localitatea Apata, dar si masuri propuse de Romani CRISS in acest caz sunt disponibile in raportul de documentare a cazului.

Eveniment: Testeaza-ti sanatatea civica - Rasismometrul la Bucuresti

- Noi, majoritatea romanilor, avem o perceptie ostila, adanc inradacinata despre comunitatea de romi: "tiganii - hoti imputiti". Credeti ca ne puteti ajuta sa luptam impotriva acestui stereotip negativ? Pentru ca puteti face ceva! Veniti la evenimentul "Testeaza-ti sanatatea civica". Ne gasiti in fata Teatrului National, in perioada 10-12 august. -

Peste 600 de persoane au raspuns invitatiei si si-au testat nivelul de acceptare a celorlalti, incluzandu-i pe ministrul Eugen Nicolaescu, secretarii de stat Victor Giosan si Gruia Bumbu, parlamentarii Bogdan Olteanu, Olguta Vasilescu, consilierul prezidential Cristian Preda, Dana Varga (cabinetul Primului Ministru), artistii Damian Draghici, Flavius Buzila si Marius Astilean (Hara), Simona Lupu (Reprezentanta Comisiei Europene), Alina Inaeh (CRPP), Mbella (B1TV), Valeriu Nicolae (ERGO), Mircea Toma (Agentia de Monitorizare a Presei), Delia Grigore, Mariea Ionescu (activisti romi).

Evenimentul a marcat lansarea aparatului numit "rasismometru" si consultatii gratuite. Practic, trecatorii erau invitati de specialistii nostri in sanatate civica sa ia loc pe un scaun si sa incerce rasismometrul, dar sa si raspunda la intrebarile unui chestionar. In functie de rezultate, trecatorul primea o reteta, dar si un tratament complet: brosură "Noi suntem romani. Dar ei?", un CD ce contine noul spot TV anti-discriminare realizat de Romani CRISS, videoclipul "Hora Ursarina" cu Hara si Tamango si un colaj din emisiunea Rom European. Tratamentul pentru "stres rasial" – diagnosticul cel mai frecvent de pe retete – era completat de un obiect

autentic romani, dar si de alte materiale informative. Si pentru a vedea cum este in pantofii celuilalt, fiecare si-a facut o fotografie trecand in spatele unei siluete de rom sau romnie.

Rezultatele diagnosticarii cu rasismometrul au fost surprinzatoare. Chestionarele au aratat ca formarea stereotipului negativ fata de romi se realizeaza fara influenta experientei personale; astfel 21% dintre respondenti nu au avut niciodata un conflict cu romi, dar, cu toate acestea, nu doresc sa stea in acelasi oras cu ei.

46% dintre respondenti nu sunt de acord ca romii sa fie mutati, aproape o zecime dintre cei care au dat acest raspuns dorind ca romanii si romii sa ramana impreuna, pentru ca „suntem toti oameni” sau pentru ca „au aceleasi drepturi”. 31% dintre cei intervievati sunt de acord cu mutarea romilor, mai mult de jumatate dintre ei (60%) propunand solutii segregacioniste (la periferie sau intr-un loc al lor, un cartier, un oras sau chiar o tara a romilor, oriunde, dar separati de ceilalti, doar romi). La acest procent de 31% se adauga un altul de 7% de raspunsuri extremiste („romii sa fie mutati la groapa de gunoi”, „la Bug”; exprimarea regretului ca nu mai traieste Antonescu sau solutii precum „pistolul”, „sa moara toti”).

Pentru cei care doresc, sunt disponibile o selectie a raspunsurilor la aceasta intrebare si un montaj video al momentelor importante de pe durata intregului eveniment

Evenimentul a fost organizat in cadrul campaniei anti-discriminare, implementata de Romani CRISS, in parteneriat cu Agentia de Monitorizare a Presei, cu sprijinul financiar al Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe si in cadrul proiectului „Consolidarea Capacitatii Institutionale si Dezvoltarea de Parteneriate pentru Imbunatatirea Perceptiei si Conditiei Romilor” al Secretariatului General al Guvernului si al Agentiei Nationale pentru Romi.

Eveniment: Testeaza-ti sanatatea civica - Rasismometrul la Craiova

Vineri, 31 august 2007, rasismometrul s-a mutat, pentru o zi, la Craiova. In cortul amenajat in fata Teatrului National “Marin Sorescu”, peste 160 de persoane au beneficiat de o consultatie gratuita cu rasismometrul. Rezultatele au fost diferite, ca procentaj, fata de cele de la Bucuresti, astfel:

In ciuda raspunsurilor majoritar pozitive in relatia cu romii, 36% dintre cei intervievati sunt de acord cu mutarea romilor, mai mult de jumatate dintre ei (54%) propunand solutii segregacioniste (la periferie sau intr-un loc al lor, un cartier, un oras oriunde, dar separati de ceilalti). La acest procent de 36% se adauga un altul de 14% de raspunsuri extremiste („romii sa fie mutati la „Bug”, in „Transnistria, sa ii termine Antonescu”, „Tiganiii merita un al II-lea Antonescu”).

Doar 20% dintre respondenti nu sunt de acord ca romii sa fie mutati, existand si trei persoane care au raspuns „sa fim impreuna”.

Actiunea s-a bucurat de implicarea locuitorilor Craiovei, insa nici macar unul dintre reprezentantii autoritatilor locale nu a raspuns invitatiei de a-si testa sanatatea civica (Primarie, Prefectura).

La Craiova, evenimentul a fost organizat de Asociatia Centrul Tinerilor Romi “Amaro Suno”, in parteneriat cu Romani CRISS si cu sprijinul Agentiei Nationale pentru Romi si se doreste repetarea lui si in alte orase din Romania.

Toate actiunile privind rasismometrul sunt organizate de Romani CRISS in cadrul proiectului “Pasi spre Toleranta”, cu sprijinul financiar al Trust for Civil Society in Central and Eastern Europe.

Modificari la legea invatamantului preuniversitar

In data de 30-31 august, Romani CRISS in parteneriat cu Consiliul National pentru Combaterea Discriminarii, Ministerul Educatiei si Cercetarii si Centrul Romilor „Amare Rromentza” au organizat seminarul „Legea invatamantului preuniversitar – o lege inclusive pentru copiii romi?”.

Participantii, reprezentanti ai organizatiilor neguvernamentale si ai institutiilor abilitate, au intentionat formularea unor recomandari privind educatia copiilor romi care sa fie supuse atentiei Ministerul Educatiei, Cercetarii si Tineretului la modificarea Legii invatamantului preuniversitar (modificarile propuse de Romani CRISS sunt incluse in newsletterul organizatiei din lunile ianuarie-aprilie 2007).

Astfel, s-au precizat completarile si sugestiile organizatiilor neguvernamentale la Legea invatamantului pre-universitar, dar si la Legea statutului cadrului didactic. Participantii au mai discutat despre:

- Mediatorul Scolar / consilierul scolar rom- Incotro ?
- Interculturalitate si bilingvism in invatamantul prescolar
- Initiative recente ale Ministerului Educatiei, Cercetarii si Tineretului (MECT) privind copiii romi.

Raportul intalnirii va fi curand disponibil pe site-ul Romani CRISS.

Accesul la educatie

In perioada aprilie-august 2007, in domeniul educatiei si imbunatatirii accesului romilor la educatie de calitate, s-au realizat urmatoarele activitati:

- Implementarea **campaniei de informare si consiliere** a parintilor si elevilor romi cu privire la masurile afirmative pentru romi la nivelul a 14 judete (Arad, Alba, Bistrita, Brasov, Calarasi, Cluj, Covasna, Dolj, Giurgiu, Hunedoara, Iasi, Mures, Neamt, Salaj) si Bucuresti, in centrele de informare infiintate de Romani CRISS si sprijinite prin formarea consilierilor si dotarea centrelor cu echipament, inclusiv cu materiale informative (pliante, brosururi, afise), dar si prin incheierea de parteneriate cu inspectoratele scolare judetene pentru a facilita colaborarea consilierului cu institutiile de invatamant.
Rezultat: consilierii au informat si consiliat 600 de copii romi.
In Bucuresti, campania de informare a avut loc in 25 de scoli.
- De 1 iunie, Ziua Internationala a Copilului, Romani CRISS a sprijinit initierea unor activitati interculturale in Bucuresti si 14 judete: carnavalul diversitatii, concursuri de desen pe asfalt, de role, de biciclete, de cultura generala, de recitat poezie, piese de teatru (Capra cu trei iezi in limba romani, sceneta Romeo si Julieta), dansuri traditionale romani, campionat de fotbal.
Participantii: 992 de copiii romi si ne-romi.
- Organizarea a doua scoli de vara pe tema identitatii etnice si interculturalitatii, pentru un numar de 110 elevi minoritari si majoritari, care au absolvit cursurile invatamantului gimnazial si au fost inscrisi intr-o forma de invatamant liceal.
- Organizarea a trei seminarii consacrate formarii personalului didactic care lucreaza cu elevii si copiii romi
- Desfasurarea de 17 gradinite estivale pentru copiii care nu au frecventat niciodata cursurile unei gradinite si urmeaza sa se inscrie in clasa I.
- Difuzarea spotului radio la Radio Romania Actualitati, dar si la posturi locale de radio, cat si in reseaua interna a patru scoli.

Toate aceste activitati s-au derulat in cadrul proiectului „Nevoie de calitate si egalitate in educatie”, implementat de Romani CRISS, in parteneriat cu Ministerul Educatiei si Cercetarii si Centrul Romilor “Amare Rromentza”, cu sprijinul financiar al Roma Education Fund.

Accesul la sanatate

- Trei cursuri de formare continua a mediatorilor sanitari au avut loc in lunile iunie-august, la Busteni, Constanta si Cluj Napoca, cursuri organizate in cadrul proiectului “*Imbunatatirea sistemului de mediere sanitara din Romania*”, finantat de CCFD – Franta si Ministerul Afacerilor Externe din Franta. Un numar de aproximativ 50 de mediatore sanitare din judetele: Sibiu, Braila, Buzau, Bistrita Nasaud, Cluj, Arad, Satu Mare si Maramures au participat la cursuri. De asemenea, au fost formate 10 noi mediatore sanitare in Deva, judetul Hunedoara, care urmeaza sa fie angajate de catre ASP Hunedoara, in masura locurilor alocate.

- In luna iunie a avut loc intalnirea Comisiei Ministeriale pentru Romi a Ministerului Sanatatii Publice. Principalele discutii au vizat locul si finantarea mediatorilor sanitari romi in cadrul Programelor nationale de sanatate pentru anul 2007.
Principalele hotarari luate au vizat:
  - transmiterea de catre Agentia Nationala de Programe a Ministerului Sanatatii Publice a unei adrese catre autoritatile de sanatate publica in care sa clarifice aspecte legate de desfasurarea programului mediatorilor sanitari;
  - elaborarea normelor metodologice de aplicare a programelor nationale de sanatate care sa clarifice gestionarea si impartirea fondurilor intre asistentii comunitari si mediatorii sanitari;
  - invitarea la sedinta viitoare a comisiei a unui reprezentant al Secretariatului general al Ministerului Sanatatii Publice care sa prezinte situatia mediatorilor sanitari romi in contextul descentralizarii;
  - stabilirea in cadrul sedintei viitoare a comisiei a unui plan de prioritati privind masurile ce trebuie luate in domeniul sanatatii romilor, aprobate de toti membrii comisiei.
- In data de 28 mai 2007, a fost organizata la Deva masa rotunda cu tema “Invitatie la dialog – Provocare la inovatie in domeniul sanatatii romilor”. La eveniment au participat reprezentanti ai Autoritatii de Sanatate Publica Hunedoara, Casa Judeteana de Asigurari de Sanatate, Colegiul Medicilor, lideri din judet, mediatore sanitare, Romani CRISS, alte ONG-uri locale. Au fost analizate problemele din sistemul de mediere sanitara la nivelul judetului, problemele comunitatilor de romi in ceea ce priveste accesul la serviciile de sanatate publica, probleme ale mediatorilor sanitari. De asemenea, s-a incercat sa gasirea de solutii pentru a imbunatati sistemul de mediere sanitara la nivelul judetului.

Drepturile omului si mass-media

- In perioada iunie-iulie 2007, Romani CRISS a organizat cinci cursuri de formare pentru jurnalisti in domeniul drepturilor omului, in vederea informarii reprezentantilor mass media cu privire la dreptul la exprimare vs dreptul la demnitate umana, dar si cazuri de incalcare a drepturilor omului. Acestea au fost organizate in cinci regiuni diferite ale Romaniei, cu scopul de a facilita accesul jurnalistilor din toata tara, dar si al autoritatilor si organizatiilor neguvernmentale locale. Cursurile de formare au avut loc in cadrul proiectului „*Romii si mass-media: instruire in domeniul promovarii si respectarii drepturilor omului*”, proiect finantat de Uniunea Europeana prin fonduri PHARE.

Dreptul la libera exprimare sau dreptul la nediscriminare?

- Ca urmare a seminarului „Dreptul la libera exprimare vs. dreptul la a nu fi supus discriminarii in spatiul virtual”, din data 2-4 august 2007, organizat de Romani CRISS in parteneriat cu Consiliul National pentru Combaterea Discriminarii, Clubul Roman de Presa si Institutul de Politici Publice, participantii au elaborat „**Declaratia de la Constanta privind libertatea de exprimare si dreptul de a nu fi supus discriminarii**”, scrisoare adresata Societatilor membre, jurnalistilor si companiilor simpatizante din cadrul Clubului Roman de Presa si Asociatiilor de Internet Service Provideri. Documentul include articole privind garantarea libertatii de exprimare si interferenta cu libertatea de exprimare, dar, in primul rand, prevede remedii in cazul discriminarii si incalcarii drepturilor omului in spatiul virtual.

Stiri pe scurt:

- In cadrul protocolului semnat impreuna cu Institutul National al Magistraturii, CNCD si Centrul de Resurse Juridice, a fost continuata seria de cursuri de formare pentru magistrati, in domeniul legislatiei anti-discriminare. Astfel, intre 5 – 8 iunie a avut loc, la Sovata, cel de-al doilea curs de formare.
- Videoclipul “Hora ursarina”, interpretat de Hara si Tamango si realizat de Romani CRISS in colaborare cu Asociatia cultural artistica “Hara” a fost lansat la emisiunea “Tonomatul DP2” pe data de 10 mai 2007. Melodia care include un mesaj anti-discriminare transmis de Mircea Toma in limba romani si in limba romana, a deschis campania anti-discriminare initiata de Romani CRISS cu sprijinul financiar CEE Trust. S-a continuat cu spotul “Altfel. Dar la fel” care prezinta, in 45 de secunde, viata unui rom. Spotul a fost difuzat de majoritatea statiilor TV nationale. Pentru intarirea mesajului antidiscriminare,

Romani CRISS a continuat campania cu printuri in presa si distribuirea de materiale (CD-uri, postere, semen de carte, stickere) la partenerii din toata tara.

- In contextul exacerbarii manifestarilor discriminatorii prin mijloacele societatii informatice, Institutul pentru Politici Publice si Romani CRISS si-au propus sa aduca in dezbatere publica tema unei reglementari mai stricte a aspectelor ce tin de exprimarea persoanelor prin forumuri pe Internet, o importanta deosebita fiind acordata analizei discursului indivizilor in cadrul variantelor on-line ale diverselor cotidiene si in cadrul site-urile supporterilor echipelor de fotbal.

Astfel, in cadrul Conferintei la Inalt Nivel a OSCE privind Combaterea Discriminarii si Promovarea Respectului Reciproc si a Intelegerii (OSCE High Level Conference on Combating Discrimination and Promoting Mutual Respect and Understanding), desfasurate la Bucuresti in perioada 7 - 8 iunie 2007, cele doua organizatii au sustinut dezbaterea "Solutii legislative si mecanisme de monitorizare ale fenomenului cyber-hate in Romania. Studiu de caz: Forumurile de discutii ale cotidianelor on-line romanesti". Dezbaterea s-a desfasurat in data de 7 iunie 2007.

- In cadrul Conferintei OSCE la nivel inalt privind combaterea discriminarii, promovarea respectului si a intelegerii reciproce, 7-8 iunie 2007, Bucuresti, ODIHR-Punctul de Contact pentru Romi si Sinti a sustinut un side-event pe tema "*Evacuari fortate ale romilor din regiunea OSCE*". Organizata in parteneriat cu COHRE si Romani CRISS, intalnirea a avut ca rezultat elaborarea unui numar de recomandari pentru Statele participante. Raportul side-eventului este disponibil la http://www.osce.org/documents/odhr/2007/06/25338_en.pdf.

Publicatii:

Serviciile de sanatate si romii. Evaluarea sistemului de mediere sanitara

Prin intermediul acestei lucrari, Romani CRISS doreste sa ofere informatii si recomandari diferitilor furnizori de servicii medicale/ de sanatate, in urma carora acestia sa poate asigura un tratament egal si o atitudine nediscriminatorie in practica de zi cu zi, in lucrul cu pacientii de etnie roma.

Experienta Romani CRISS in implementarea proiectelor privind medierea sanitara se reflecta in paginile acestui material; se fac cunoscute recomandarile expertului contractat sa evalueze munca mediatorilor sanitare si se arata noi modalitati de a intreprinde actiuni pentru imbunatatirea starii de sanatate in comunitatile de romi. Raportul Mariei Mailat, expertul contractat pentru evaluarea programului de mediere sanitara conceput si derulat de Romani CRISS in parteneriat cu CCFD in Romania, acopera toate aspectele programului, facand recomandari la fiecare punct. Continand toate aceste informatii, publicatia se adreseaza, prin urmare, personalului medical, populatiei de romi, administratorilor de spital, medici, clinici de medicina primara, etc.

Publicatia s-a realizat in cadrul proiectului Sastipen -Diminuarea inegalitatilor din punct de vedere al starii de sanatate in comunitatea de romi, implementat de organizatii si autoritati din 9 tari (Spania, Portugalia. Italia, Grecia, Ungaria, Slovacia, Republica Ceha, Bulgaria, Romania).

Dreptul la nediscriminare

Ai fost discriminat, hartuit sau victimizat pentru ca esti de etnie roma? Nu ignora aceasta situatie! Ai drepturi! Afla din brosură "Dreptul la nediscriminare" care sunt prevederile Ordonantei de Guvern nr.137/2000 privind prevenirea si sanctionarea tuturor formelor de discriminare, republicata. Publicatia explica intr-un limbaj accesibil ce este discriminarea directa, discriminarea indirecta, victimizarea si hartuirea si cum poti identifica daca te afli intr-o astfel de situatie. Dar, mult mai important, afli ce se poate face, cine te poate ajuta si ce se poate obtine daca se foloseste legea.

Brosura a fost realizata de Romani CRISS, in cadrul proiectului «EDEM». Proiectul EDEM are ca scop reducerea diferentelor dintre legislatia anti-discriminare si practicile institutionale, incluzand problematica romilor/ travellers pe agenda politica europeana. Pentru a realiza acest obiectiv general, proiectul implementeaza cursuri de formare si activitati de constientizare in domeniul monitorizarii legislatiei anti-discriminare si politicilor la nivel local in educatie si angajare, precum si imputerniceste asociatiile de romi/ travellers din toate tarile participante (Spania, Ungaria, Portugalia, Republica Ceha, Marea Britanie – Irlanda de Nord – si Romania).

Noi suntem romani. Si ei?

“Crucea romilor

Romii si-au inceput cariera pe ospitalierele noastre plaiuri, ca sclavi. Sclavia este o stampila greu de sters, chiar dupa cateva sute de ani. Marginalizarea perpetua este generatoare de saracie, iar saracia este o sursa de delincventa. Saracia si delincventa contribuie la mentinerea stereotipului de “tigani murdari, hoti, lenesi si care nu vor sa invete”. La randul sau, stereotipul are efecte sociale – discriminarea. Un nou nascut rom are sanse mult mai mici de a atinge o pozitie sociala decenta decat un copil nascut intr-o familie de romani. Un argument in plus pentru rasisti sa considere ca saracia si delincventa sunt genetice. Discriminarea interzice accesul romilor in societate, ii impinge inapoi in saracie si delincventa. Ceea ce inchide cercul vicios al destinului romilor: fiecare gest de discriminare din partea majoritarilor genereaza delincventa care “justifica” discriminarea.

De ce colt poti sa apuci un cerc vicios ca sa-l rupi?”

Raspunsul la intrebare sau, cel putin, informatii pentru a incerca sa scapam de stereotipuri despre romi, se regasesc in brosură.

Nota:

Pentru informatii suplimentare privind oricare dintre subiectele newsletter-ului sau obtinerea documentelor mentionate, va rugam sa ne contactati: Romani CRISS – Cezara David, coordonator relatii publice, email: cezara@romanicriss.org.